

Autoreferat

1. **Imię i nazwisko:** Wojciech Mojski
2. **Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej:**
 - **magister prawa** – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Wydział Prawa i Administracji – 2005 – tytuł pracy magisterskiej „Status prawny i tryb działania sejmowej komisji śledczej” – promotor: Prof. dr hab. Ewa Gdulewicz;
 - **doktor nauk prawnych** - Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Wydział Prawa i Administracji – 19 listopada 2014 – tytuł rozprawy doktorskiej „Ochrona wolności wypowiedzi w polskim porządku prawnym” - promotor: Prof. dr hab. Ewa Gdulewicz, recenzenci w przewodzie doktorskim: Prof. dr hab. Wiesław Skrzydło, Prof. dr hab. Bogusław Banaszak;
 - **aplikacja sądowa** w latach 2005-2008 w okręgu Sądu Okręgowego w Lublinie - ukończona złożeniem w 2008 r. egzaminu sędziowskiego z wynikiem bardzo dobrym;
 - **radca prawny** (Lb-1446) – wpis na listę radców prawnych prowadzoną przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Lublinie – 2009;
 - **certyfiakat** Test of Legal English (TOLES) na poziomie ADVANCED – 2013.
3. **Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych.**
 - od 1 października 2006 r. do 30 września 2015 r. - **asystent** w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie;
 - od 1 października 2016 r. - nadal - **adiunkt** w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie.
4. **Omówienie osiągnięcia, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).**

4.1. Monografia naukowa wydana przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy.

Jako osiągnięcie, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.), wskazuję monografię mojego autorstwa: W. Mojski, *Kryzys konstytucyjny. Zagadnienia teorii konstytucji*, Lublin 2023, ss. 226, ISBN 978-83-227-9705-1. Recenzentką wydawniczą książki była Pani dr hab. Agnieszka Bień-Kacała, profesor Uniwersytetu Szczecińskiego. Wskazana monografia została wydana przez Wydawnictwo UMCS, które w roku jej opublikowania w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a ww. ustawy.

4.2. Wybór tematu monografii

Wybór tematu monografii podyktowany był trzema zasadniczymi okolicznościami. Po pierwsze, zaistnieniem w Polsce pod koniec 2015 r. sytuacji ustrojowej określanej niekiedy w dyskusji publicznej i naukowej jako „kryzys konstytucyjny”. W tym kontekście pojawiły się jednak również spory polityczne i prawne w związku z używaniem tego określenia, co wstępnie skłoniło mnie do podjęcia badań nad tym zjawiskiem. Po drugie, wybór tematu książki podyktowany był zauważalną współcześnie tendencją (potwierdzoną między innymi wskazanymi w monografii corocznymi raportami organizacji międzynarodowych i pozarządowych) występowania w coraz większej liczbie formalnie konstytucyjnych państw świata kryzysowych sytuacji ustrojowych. Okoliczność ta zdecydowała o podjęciu przeze mnie badań nie tylko nad „przypadkiem polskim”, ale także nad praktyką ustrojową innych państw. Po trzecie, brakiem w polskiej i zagranicznej literaturze z zakresu prawa konstytucyjnego pozycji książkowej, która w sposób teoretyczny analizuje zjawisko kryzysu konstytucyjnego. Okoliczność ta wpłynęła na przyjęcie przeze mnie teoretycznej perspektywy studiów nad kryzysami konstytucyjnymi. Łącznie powyższe czynniki wpłynęły na moją decyzję o podjęciu próby dokonania w założeniu kompleksowego teoretycznego opisu zagadnienia kryzysu konstytucyjnego, obrazowanego jedynie historycznymi i aktualnymi przykładami z polskiej praktyki ustrojowej i z praktyki innych wybranych państw. Z uwagi na aktualność, znaczenie poznawcze i praktyczne tej problematyki, a także ze względu na jej

potencjalną przynajmniej uniwersalność, uznałem za zasadne zajęcie się nią we wskazanej monografii.

4.3. Cel badań i perspektywa badawcza

Moim zasadniczym celem badawczym było ogólne i modelowe spojrzenie na sytuację ustrojową kryzysu konstytucyjnego, dokonanie syntezy jej modelowych determinantów, w szczególności z uwzględnieniem teoretycznej perspektywy funkcjonalnej. Monografia nie dotyczy w konsekwencji konkretnych przypadków kryzysu konstytucyjnego, lecz stanowi próbę stworzenia teoretycznego obrazu tej specyficznej sytuacji ustrojowej. Przeprowadzona w książce analiza teoretyczna nawiązuje przy tym głównie do doktrynalnych cech charakterystycznych dla współczesnego demokratycznego konstytucjonalizmu, który stanowi wzorcową płaszczyznę porównawczą dla nieprawidłowości ustrojowych występujących podczas kryzysu konstytucyjnego.

Założony cel badań skutkował przyjęciem w książce ogólnej perspektywy badawczej w ramach nauki prawa konstytucyjnego, tj. perspektywy teorii konstytucji. Była ona tutaj pojmowana jako subdyscyplina prawa konstytucyjnego, której przedmiotem są relacje pomiędzy ustrojem państwa i konstytucją jako podstawowym zespołem norm prawnych określających ustrój państwowy. Optyka tego teoretycznego działu nauki prawa konstytucyjnego miała w założeniu umożliwić podjęcie próby ustalenia wspólnego teoretycznego mianownika różnych kryzysów konstytucyjnych i opisanie tego zjawiska w sposób najbardziej kompleksowy i równocześnie w sposób możliwie najbardziej uniwersalny.

4.4. Pytania badawcze

Mając na celu teoretyczną charakterystykę kryzysu konstytucyjnego podjąłem w monografii próbę odpowiedzi na następujące pytania badawcze: 1/ Czym jest kryzys konstytucyjny i jakie są teoretyczne cechy charakterystyczne tej specyficznej sytuacji ustrojowej? 2/ Jakie czynniki teoretyczne wpływają na zaistnienie kryzysu konstytucyjnego? 3/ Jakie modelowe mechanizmy ustrojowe skutkują powstaniem i utrzymywaniem kryzysu konstytucyjnego? 4/ Jakie są skutki ustrojowe tej sytuacji ustrojowej? 5/ Kiedy i w jakiej formie możliwa jest sanacja ustroju państwowego po zakończeniu kryzysu konstytucyjnego?

W kontekście powyższych pytań badawczych moje wstępne rozważania zmierzały do teoretycznego zdefiniowania tego zjawiska ustrojowego oraz ustalenia jego możliwych form i przejawów. Kolejno podjąłem próbę określenia teoretycznych czynników ustrojowych wpływających na powstanie i utrzymywanie stanu kryzysu konstytucyjnego. Następnie przeanalizowałem mechanizmy powstawania i utrzymywania kryzysu, ze szczególnym uwzględnieniem kryzysowych metod ustrojowych. Bardziej szczegółowej analizie poddałem ponadto problematykę modelowych następstw ustrojowych kryzysu konstytucyjnego, zarówno w kontekście reakcji wspierających i powstrzymujących działania go wywołujące, jak też w zakresie wywoływanych przez te działania skutków ustrojowych. Przedmiotem moich rozważań uczyniłem również proces naprawy ustrojowej po tym specyficznym okresie funkcjonowania państwa.

4.5. Metody badawcze

Ze względu na przyjęcie w monografii perspektywy badawczej teorii konstytucji, podstawową metodą badawczą wykorzystaną podczas jej przygotowania była metoda teoretycznoprawna. Zastosowanie tej metody pozwoliło na dokonanie charakterystyki kryzysu konstytucyjnego głównie w oparciu o ustalenia doktrynalne i kategorie pojęciowe nauki prawa konstytucyjnego, a także w oparciu o dorobek ogólnej teorii i filozofii państwa i prawa. Wskazana metoda pozwoliła równocześnie na założone pominięcie szczegółowej interpretacji konkretnych konstytucyjnych regulacji normatywnych i szczegółowej analizy konkretnych sytuacji kryzysowych. Sytuacje te są w książce analizowane jedynie na zasadzie przykładowej, w celu zobrazowania dokonywanej charakterystyki modelowej kryzysu konstytucyjnego lub niektórych elementów modelu teoretycznego.

Do wykorzystanych przeze mnie posłkowo metod badawczych należy zaliczyć też inne metody analizy właściwe dla nauk prawnych. Dotyczy to głównie metody historycznej i metody prawno-porównawczej, których wykorzystanie pozwoliło na - podyktowaną głównie celami egzemplifikacyjnymi - analizę kryzysów konstytucyjnych występujących w przeszłości i współcześnie w różnych państwach, wraz z analizą ich ogólnego kontekstu konstytucyjnego związanego z charakterystyką konstytucji. Niekiedy korzystałem także z metody dogmatycznej, głównie w celu ustalenia sensu normatywnego instytucji prawnych właściwych dla innych aniżeli prawo konstytucyjne gałęzi prawa. Skorzystałem też z analizy

studium przypadku (*case study*), w celu charakterystyki i oceny polskiej sytuacji ustrojowej zapoczątkowanej pod koniec 2015 r. z uwzględnieniem wcześniej dokonanych w książce ustaleń teoretycznych.

4.6. Źródła bibliograficzne

Do głównych źródeł bibliograficznych wykorzystanych w monografii należą opracowania doktrynalne z zakresu prawa konstytucyjnego, zarówno w języku polskim, jak też angielskim. Uzupełniająco wykorzystałem także źródła normatywne i orzecznicze, jak też bardziej szczegółowe raporty, dokumenty i analizy dotyczące w szczególności konkretnych kryzysowych sytuacji ustrojowych z różnych państw. Poboczny charakter miało wykorzystanie przeze mnie opracowań naukowych z zakresu innych nauk społecznych, tj. z zakresu politologii, ekonomii politycznej i socjologii.

4.7. Struktura monografii

Struktura monografii odpowiada przyjętym założeniom metodologicznym w zakresie wskazanych powyżej pytań badawczych, a w efekcie także poruszanych w niej zagadnień. Zagadnienia te dotyczą identyfikacji kryzysu konstytucyjnego, problematyki jego teoretycznych uwarunkowań, mechanizmów kryzysowych, następstw ustrojowych, a także etapu sanacji ustrojowej po kryzysie. Przyjęta w książce struktura uwzględnia również część egzemplifikacyjną wcześniejszych badań teoretycznych. Monografia obejmuje w konsekwencji sześć rozdziałów – poprzedzonych wstępem, a także zakończeniem. Pięć pierwszych rozdziałów, które mają charakter teoretyczny, kończą podsumowania. Rozdział szósty - zawierający studium przypadku i odnoszący się do przykładu praktycznego – nie zawiera części podsumowującej.

We wstępie książki przedstawiłem zasadnicze powody podjęcia badań nad zjawiskiem kryzysu konstytucyjnego, wskazałem cel moich badań i przyjętą perspektywę badawczą, a także problemy i pytania badawcze. Ponadto omówiłem strukturę opracowania, jak też wykorzystane podczas pisania książki metody badawcze i źródła bibliograficzne. W rozdziale pierwszym przedstawiłem charakterystykę teoretycznokonstytucyjną kryzysu konstytucyjnego, jego definicję teoretyczną, a także modelową typologię. W rozdziale drugim analizie poddałem okoliczności ustrojowe wpływające na ryzyko powstania kryzysu

konstytucyjnego w państwie, w tym kryzysu o określonej skali. W rozdziale trzecim omówiłem mechanizmy wywoływania i utrzymywania tej szczególnej sytuacji konstytucyjnej. Rozdział czwarty zawiera z kolei rozważania dotyczące konsekwencji ustrojowych kryzysu konstytucyjnego. W rozdziale piątym skupiłem się na uwarunkowaniach procesu naprawy ustroju państwa po okresie kryzysu konstytucyjnego. W ostatnim, szóstym rozdziale książki podjąłem próbę oceny polskiej sytuacji ustrojowej zapoczątkowanej pod koniec 2015 r. przez pryzmat wcześniejszych ustaleń teoretycznych. Zakończenie monografii zawiera rekapitulację poruszonych w niej wątków teoretycznych, w tym odpowiedzi na postawione pytania badawcze, ale także postulaty dotyczące konieczności podejmowania pewnych działań, które pozwalają zmniejszyć ryzyko powstania kryzysu konstytucyjnego.

4.8. Ustalenia szczegółowe

Przeprowadzona w książce analiza teoretyczna zjawiska kryzysu konstytucyjnego pozwoliła mi na dokonanie następujących ustaleń szczegółowych w kontekście wskazanych powyżej pytań badawczych.

1/ Czym jest kryzys konstytucyjny i jakie są teoretyczne cechy charakterystyczne tej specyficznej sytuacji ustrojowej?

Kryzys konstytucyjny jest nadzwyczajnie negatywną i nieprzewidzianą przez normy konstytucji sytuacją ustrojową, powstająca w wyniku kwalifikowanych, umyślnych i niekonstytucyjnych działań lub zaniechań konkretnych osób. Charakteryzuje się on stanowiącymi skutkiem ustrojowy tych działań dysfunkcjami konstytucyjnymi, które powodują częściowe lub całkowite nierealizowanie w praktyce ustrojowej państwa funkcji prawnej konstytucji i jej funkcji komplementarnych (funkcji aksjologicznej, funkcji organizacyjnej i różnych funkcji społecznych). Dysfunkcje konstytucyjne obejmują również system gwarancji konstytucji, który w okresie kryzysu konstytucyjnego także nie funkcjonuje w zakładany modelowo sposób.

2/ Jakie czynniki teoretyczne wpływają na zaistnienie kryzysu konstytucyjnego?

Wstępny wpływ na powstanie kryzysu konstytucyjnego mają ogólne uwarunkowania związane z charakterystyką teoretycznokonstytucyjną danego państwa, w szczególności w

zakresie realnego bądź fikcyjnego nawiązywania w nim w praktyce do idei konstytucjonalizmu oraz modelowego obowiązku respektowania norm konstytucji. Skonkretyzowany wpływ na powstanie kryzysu konstytucyjnego o określonej skali mają jednak przede wszystkim czynniki związane z niekonstytucyjnym postępowaniem jego inicjatorów, w tym wykorzystanie sprzyjającego im „momentu kryzysowego” i wsparcia części grup społecznych i politycznych. Kolejną grupę uwarunkowań kryzysu konstytucyjnego stanowią czynniki związane z efektywnością bądź nieefektywnością systemu prawnoinstytucjonalnych, społecznych, politycznych, a także ewentualnie międzynarodowych gwarancji konstytucji.

3/ Jakie modelowe mechanizmy ustrojowe skutkują powstaniem i utrzymywaniem kryzysu konstytucyjnego?

Wspólną cechą mechanizmów wywołujących i utrzymujących kryzys konstytucyjny jest umyślne sięganie przez określone osoby w celu realizacji zamierzonych celów po metody w sposób kwalifikowany sprzeczne z konstytucją, co skutkuje wywołaniem stanu dysfunkcji konstytucyjnych. W ujęciu teoretycznym metody kryzysowe są zawsze powiązane z niekonstytucyjną reinterpretacją norm obowiązującej konstytucji, przybierając także niekiedy formę sformalizowanej niekonstytucyjnej zmiany konstytucji.

4/ Jakie są skutki ustrojowe kryzysu konstytucyjnego?

Kryzys konstytucyjny jest w sensie teoretycznym sytuacją ustrojową o charakterze stopniowalnym, gdyż charakteryzuje się różną skalą negatywnych następstw ustrojowych, zależnie od stopnia naruszeń konstytucji, ale także w zależności od stopnia efektywności systemu gwarancji konstytucyjnych. Negatywne skutki ustrojowe kryzysu konstytucyjnego dotyczą generalnie trzech zasadniczych płaszczyzn ustrojowych państwa konstytucyjnego, tj. płaszczyzny praworządności, płaszczyzny mechanizmów demokratycznych oraz płaszczyzny ochrony praw jednostki. Charakterystyczne dla kryzysu dysfunkcje konstytucyjne są przy tym w istocie równoznaczne z częściową lub całkowitą dekompozycją ustroju państwa konstytucyjnego w sferze tworzenia i stosowania prawa, a także w sferze działań faktycznych.

5/ Kiedy i w jakiej formie możliwa jest sanacja ustroju państwowego po zakończeniu kryzysu konstytucyjnego?

O całkowitym zakończeniu kryzysu konstytucyjnego można zasadnie mówić dopiero po przeprowadzeniu pełnej naprawy ustrojowej po tym okresie. Sama sanacja możliwa jest jednak wcześniej, tj. w momencie zaprzestania lub powstrzymania kwalifikowanych niekonstytucyjnych działań. Zasadniczym celem sanacji ustrojowej po okresie kryzysu konstytucyjnego powinno być przy tym odwrócenie stanu dysfunkcji konstytucyjnych i przywrócenie w możliwie najszerszym zakresie fundamentów państwa konstytucyjnego w wymiarze ogólnoustrojowym i indywidualnym, na ustrojowych płaszczyznach praworządności, mechanizmów demokratycznych i ochrony praw człowieka. Proces sanacji ustrojowej po kryzysie konstytucyjnym powinien spełniać funkcję rekonstrukcyjną, sprawiedliwościową, kompensacyjną, ale także ochronną i prewencyjną.

4.9. Wnioski końcowe

W zakończeniu książki wskazałem, że kryzys konstytucyjny jest trudną do pełnego i jednoznacznego scharakteryzowania konstrukcją badawczą, co ma głównie związek z niejednoznacznymi językowymi konotacjami słowa „kryzys”. Skutkiem tego mogą być i są spory dotyczące określania konkretnego przypadku mianem kryzysu konstytucyjnego, zarówno w kontekście użycia tego zwrotu „na wyrost”, jak też w kontekście użycia go w kontekście nie do końca odpowiadającym negatywnej skali danego przypadku. Nie powinno jednak budzić wątpliwości, że intuicje językowe związane ze słowem „kryzys” wskazują na to, że kryzys konstytucyjny jest zawsze sytuacją negatywną i to w stopniu nadzwyczajnym. Wnioskiem płynącym z książki jest też to, że jest to sytuacja ustrojowa wykraczająca poza ramy normatywne konstytucji i nieprzewidziana przez nie, a także wywoływana przez negatywne w szczególnym stopniu, a więc negatywnie kwalifikowane działania lub zaniechania konkretnych osób. Osoby te podejmują równocześnie te działania w sposób zamierzony (umyślny), a ich motywację charakteryzuje „zła wola” w zakresie naruszania lub omijania norm konstytucyjnych. Działania te skutkują w efekcie nadzwyczajnymi nieprawidłowościami w zakresie funkcjonowania norm konstytucji i jej prawnych oraz pozaprawnych gwarancji, co pozwala zasadnie wiązać skutki kryzysu konstytucyjnego z wyróżnioną w monografii kategorią dysfunkcji konstytucyjnych. Kryzys konstytucyjny jest jednocześnie w sensie teoretycznym zjawiskiem stopniowalnym, co wynika zarówno ze stopniowości kwalifikowanych niekonstytucyjnych działań, jak też z różnej skali będących ich skutkiem dysfunkcji. Możliwe jest tym samym wyróżnienie teoretycznych poziomów

(typów) kryzysu konstytucyjnego w szerokim znaczeniu, co pozwoliło mi na wyróżnienie w książce najmniej dysfunkcjonalnych ustrojowo nadużyć konstytucyjnych, bardziej niebezpiecznej ustrojowo konstytucyjnej sytuacji kryzysowej oraz formę pełnego kryzysu konstytucyjnego. Odnoszenie powyższych elementów teoretycznej charakterystyki kryzysu konstytucyjnego do konkretnej sytuacji ustrojowej pozwala na dokonanie diagnozy w zakresie wystąpienia lub niewystąpienia w państwie tej nadzwyczajnie negatywnej sytuacji. Pozwala też na odróżnienie kryzysu konstytucyjnego od wyróżnionej w książce sytuacji „konstytucji w czasie kryzysu”, która nie jest jednak wywołana przez kwalifikowane niekonstytucyjne działania i nie zagraża bezpośrednio funkcjom konstytucji oraz systemowi jej gwarancji. W przyjętym przeze mnie założeniu miało to uczynić zaproponowaną teoretyczną definicję kryzysu konstytucyjnego, przydatną do celów praktycznych.

Takie też cele wydają się możliwe do osiągnięcia z uwzględnieniem ustaleń wynikających z drugiego rozdziału monografii, gdzie analizowałem uwarunkowania kryzysu konstytucyjnego. Właściwa analiza okoliczności istotnych z perspektywy powstania kryzysu, pozwala bowiem na podjęcie przynajmniej wstępnej próby przewidzenia wystąpienia w państwie tej szczególnie negatywnej sytuacji. Wszechstronna ocena historycznej i aktualnej praktyki ustrojowej państwa dotyczącej respektowania bądź nierespektowania norm konstytucji, ocena okoliczności powstania konkretnej konstytucji, jak też jej otoczenia społeczno-politycznego, pozwalają na ocenę stopnia ryzyka wystąpienia kryzysu konstytucyjnego. Negatywna ocena tych okoliczności pozwala zdiagnozować większy stopień ryzyka kryzysowego. Im bardziej jednak tendencja respektowania konstytucji „zakotwiczona” jest w życiu społecznym i politycznym państwa, tym ryzyko kryzysowe jest mniejsze, choć jak wskazywałem w książce nie można go całkowicie wykluczyć.

Najbardziej istotną grupą czynników warunkujących ryzyko wystąpienia kryzysu konstytucyjnego o określonej skali, stanowią bowiem okoliczności związane z ewentualnością podjęcia przez konkretne osoby kwalifikowanego niekonstytucyjnego postępowania. W tym sensie nie jest możliwe całkowite zabezpieczenie ustroju państwa przed kryzysem konstytucyjnym, choć możliwe jest jednak ograniczenie skali jego negatywnych następstw, o czym decyduje efektywność systemu gwarancji konstytucji. Jak wskazywałem w monografii, efektywność lub nieefektywność formalnych (tj. prawnoinstytucjonalnych), ale także nieformalnych (tj. społeczno-politycznych) gwarancji konstytucji jest ważnym

czynnikiem wpływającym na skalę konkretnego kryzysu konstytucyjnego. Co istotne nieformalny segment gwarancyjny konstytucji powinien stale wspierać system gwarancji formalnych, gdyż społeczne i polityczne przyzwolenie lub obojętność na naruszenia konstytucji, zawsze prędzej czy później prowadzi do usunięcia gwarancji prawnych i instytucjonalnych. W tym kontekście analiza czynników wpływających na powstanie kryzysu konstytucyjnego o określonej skali powinna być dokonywana na etapie „przedkryzysowym”, a szczególowe działania prewencyjne powinny przede wszystkim dotyczyć kształtowania spójnego systemu gwarancji konstytucji, w jego obu wskazanych segmentach. Czynnikiem prewencyjnym jest również sanacja ustroju państwa po kryzysie. Jak podkreślałem w książce, jest to element istotnie wzmacniający kryzysową „odporność” państwa, wyznaczający przyszłą „cenę naruszeń” konstytucji. Warunkiem koniecznym jest jednak przeprowadzenie tego procesu z zachowaniem zasad państwa konstytucyjnego i w celu rzeczywistego spełnienia wyróżnionych w monografii funkcji, tj. funkcji rekonstrukcyjnych, sprawiedliwościowych, a także wyrównawczych i ochronnych oraz prewencyjnych.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

5.1. Uwagi wprowadzające

Moja dotychczasowa aktywność naukowa obejmuje trzy zasadnicze obszary tematyczne z zakresu nauki prawa konstytucyjnego, tj. 1/ problematykę konstytucyjnej i międzynarodowej ochrony wolności i praw jednostki; 2/ zagadnienia szczegółowe związane z zasadą decentralizacji władzy publicznej; 3/ wybrane kwestie z zakresu teorii konstytucji. W ramach pierwszego obszaru podejmowałem w szczególności badania nad ochroną wolności wypowiedzi, ochroną podmiotowych praw wyborczych, ochroną niektórych wolności i praw funkcjonariuszy publicznych i osób wykonujących zawody zaufania publicznego, ochroną praw podmiotowych w kontekście kryzysowych zjawisk ustrojowych, a także ochroną innych uprawnień jednostki. W zakresie drugiego obszaru mieszczą się moje studia nad konstytucyjnymi uwarunkowaniami decentralizacji polityki zagranicznej państwa, funkcjonowania samorządu sędziowskiego, a także prawniczych i nieprawniczych

samorządów zawodowych zawodów zaufania publicznego i samorządu terytorialnego. Trzeci wyróżniony obszar moich zainteresowań badawczych związany jest z analizą zagadnień dotyczących wykładni konstytucji, a także jej funkcji i gwarancji ustrojowych. Należy podkreślić, że zagadnienia szczegółowe, które stanowiły przedmiot moich opracowań lub wystąpień na konferencjach naukowych, wpisywały się niekiedy w każdy z tych wyróżnionych obszarów, co w szczególności odnosi się do włączania wątków teoretycznych do analizy zagadnień z dwóch pierwszych zakresów. Wyróżnienie wskazanych obszarów moich zainteresowań badawczych ma tym samym znaczenie porządkujące, ale nie są to w kwestiach szczegółowych domeny rozłączne.

W każdym z wyróżnionych obszarów podejmowałem przede wszystkim aktywność publikacyjną, a także uczestniczyłem w sposób czynny (prezentacja referatów) w ogólnokrajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych organizowanych przez polskie i zagraniczne uniwersytety. Wielokrotnie starałem się przy tym prezentować efekty moich badań w formie wygłaszanych referatów, które kolejno były w wersji zmodyfikowanej publikowane jako artykuły w czasopismach i monografiach naukowych. Zagadnienia z ostatniego ze wskazanych obszarów - związane z teoretyczną analizą zagadnień konstytucyjnych – poza opisaną powyżej monografią dotyczącą kryzysu konstytucyjnego, innymi publikacjami i referatami, stanowiły ponadto podstawowy przedmiot mojego zagranicznego stażu naukowego. Staż ten odbyłem w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa, Prawa Konstytucyjnego i Międzynarodowego, Instytutu Nauk Prawnych, Psychologii i Edukacji Innowacyjnej na Politechnice Lwowskiej – Uniwersytecie Narodowym – w okresie od 23 marca 2021 r. do 26 maja 2021 r., a tematem badań był „Kryzys konstytucyjny w perspektywie teorii konstytucji: polskie i ukraińskie uwarunkowania i doświadczenia ustrojowe”. Obszar teorii konstytucji stanowił również zasadniczą płaszczyznę badawczą zrealizowanego przeze mnie grantu w programie Narodowego Centrum Nauki Miniatura 4, o czym będzie mowa poniżej.

5.2. Ochrona wolności i praw jednostki

Moje pierwsze zainteresowania naukowe - przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych (19 listopada 2014 r.) - dotyczyły zagadnień związanych z konstytucyjną i

prawnomiędzynarodową **ochroną wolności wypowiedzi**. Efektem tych zainteresowań były początkowo cztery publikacje z tego zakresu, tj. *Konstytucyjna swoboda wypowiedzi w wybranych orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2008, tom XI (Vol. XI – 2008), s. 163 – 185, *Prawnkarne ograniczenia wolności wypowiedzi w polskim porządku prawnym. Analiza wybranych przepisów*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2009, tom XII (Vol. XII – 2009), s. 177 – 196, *Problem przestrzegania wymogu proporcjonalności prawnych ograniczeń wolności mediów w Polsce*, (w:) *Współczesne media – wolne media?*, t. 1, red. I. Hoffman, D. Kępa-Figura, Lublin 2010, s. 128 – 140, *Ochrona wolności wypowiedzi w świetle Uwag Ogólnych Nr 34. Komitetu Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych*, (w:) *Podstawowe zagadnienia konstytucjonalizmu państw współczesnych. Księga Jubileuszowa dedykowana Profesor Ewie Gdulewicz*, red. R. Mojak, W. Skrzydło, „Studia Iuridica Lublinensia” 2014, Tom XXII, s. 589-602. W pierwszej ze wskazanych publikacji analizowałem orzecznictwo polskiego sądu konstytucyjnego dotyczące wolności wypowiedzi. W drugiej skupiłem się na jej sankcjonowaniu przy zastosowaniu norm prawa karnego. Trzeci artykuł dotyczył z kolei problemów związanych z proporcjonalnością ograniczeń wolności prasy i innych środków społecznego przekazu. Czwarta publikacja odnosi się zaś do ochrony wolności wypowiedzi w systemie ONZ i stanowi przegląd najistotniejszych tez płynących z Uwag Ogólnych Nr 34 Komitetu Praw Człowieka odnoszących się do ochrony tej swobody w państwie demokratycznym. Przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych w ramach omawianego zakresu zainteresowań naukowych przedstawiłem również referat panelowy na LVI. Zjeździe Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego, Lublin 29-31 maja 2014 r., nt. *Wolność wypowiedzi a podmiotowe prawa wyborcze*. Podsumowaniem tego etapu moich badań była moja rozprawa doktorska *Ochrona wolności wypowiedzi w polskim porządku prawnym*, której promotorem była Pani Prof. dr hab. Ewa Gdulewicz, a recenzentami w przewodzie doktorskim: Pan Prof. dr hab. Wiesław Skrzydło i Pan Prof. dr hab. Bogusław Banaszak. We wskazanej dysertacji dokonałem wstępnie teoretycznej analizy zagadnień związanych z ochroną wolności wypowiedzi w demokratycznym państwie prawnym chroniącym prawa jednostki, a następnie odniosłem te ustalenia do dogmatycznej i praktycznej strony ochrony tej swobody w realiach polskich.

Wersja zmodyfikowana mojej pracy doktorskiej została opublikowana po uzyskaniu przeze mnie stopnia doktora, jako monografia *Konstytucyjna ochrona wolności wypowiedzi w*

Polsce, Lublin 2014. Po uzyskaniu stopnia naukowego opublikowałem również artykuł *Wolność słowa radcy prawnego*, (w:) *Niezależność radcy prawnego*, red. R. Stankiewicz, T. Niedziński, S. Patyra, Warszawa 2020, s. 35-56, dotyczący szczególnego aspektu wolności wypowiedzi, tj. wypowiedzi profesjonalnych prawników świadczących pomoc prawną. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych wygłosiłem ponadto dwa referaty dotyczące wolności słowa, tj. referat plenarny *Paradoksy ustrojowe ochrony wolności słowa we współczesnych demokratycznych państwach prawnych*, na II. Międzynarodowej Konferencji Naukowej „W poszukiwaniu europejskiej doktryny wolności słowa”, UAM, Poznań 24 marca 2017 r., a także referat plenarny *Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach dotyczących problematyki wolności słowa* na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Ewolucja i perspektywy europejskiego systemu ochrony praw człowieka”, UMCS, Lublin, 16 grudnia 2022 r.

Kolejne zagadnienia z zakresu konstytucyjnej i międzynarodowej ochrony praw jednostki, którymi się zajmowałem, dotyczyły **podmiotowych praw wyborczych**. W tym zakresie wygłosiłem przede wszystkim referat *Kampania i agitacja wyborcza po nowelizacji* na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „Prawo wyborcze do organów samorządu terytorialnego po nowelizacji z 2018 r.”, UAM, Poznań, 23 maja 2018 r. W wersji zmodyfikowanej referat ten został kolejno opublikowany w formie artykułu *Nowelizacja Kodeksu wyborczego w 2018 roku w zakresie kampanii wyborczej i agitacji wyborczej*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2018 r., nr 4(44), s. 87-104. W opracowaniu tym dokonałem krytycznej analizy zmian wprowadzonych do polskiego prawa wyborczego w zakresie kampanii wyborczej i agitacji wyborczej na podstawie ustawy z 11 stycznia 2018 r. nowelizującej Kodeks wyborczy.

Kolejno w ramach tego obszaru moich zainteresowań badawczych zaprezentowałem referat *Domniemania w procesie weryfikacji wyborów* na XXII. Seminarium Badaczy Prawa Konstytucyjnego „Proces weryfikacji wyborów”, UAM, Sobótka k. Ostrowa Wielkopolskiego, 21-22 września 2020 r. Jego efektem był artykuł naukowy *Podstawowe domniemania w procesie weryfikacji wyborów w państwie demokratycznym*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2021 r., nr 4(62), s. 225-234, w którym przedstawiłem teoretyczną analizę podstawowych domniemań wyborczych państw demokratycznych, tj. domniemania ważności

wyborów i domniemania konstytucyjności procedury wyborczej, z uwzględnieniem niebezpieczeństw ustrojowych związanych z ich nieprawidłowym stosowaniem.

Podczas Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Wybory i prawo wyborcze. Zagadnienia teorii i praktyki”, UAM, Poznań (online), 3-4 marca 2022 r., zaprezentowałem kolejno referat plenarny *Obejście prawa wyborczego - istota, formy, skutki ustrojowe*, którego poszerzona wersja została przyjęta do druku w publikacji pokonferencyjnej *Wybory i prawo wyborcze. Zagadnienia teorii i praktyki*, red. N. Lublik-Reczek, K. Urbaniak, Poznań 2023. W artykule tym podjąłem próbę analizy tytułowej cywilistycznej w zasadzie instytucji prawnej w kontekście jej możliwego zastosowania do norm prawa wyborczego państwa demokratycznego. Analogicznie referat *Problem proporcjonalności wykorzystywania mechanizmów big data w kampanii wyborczej*, wygłoszony podczas Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Wybory i prawo wyborcze. Standardy, gwarancje, praktyka”, UAM, Poznań, 2-3 marca 2023 r., w wersji poszerzonej przyjęty został do druku w publikacji *Wybory i prawo wyborcze. Standardy, gwarancje, praktyka*, red. N. Lublik-Reczek, K. Urbaniak, Poznań 2023. Analizowałem tutaj korzyści i zagrożenia związane z zastosowaniem mechanizmów *big data* - pozwalających na zautomatyzowaną analizę dużych zbiorów danych - w procesie wyborczym, w tym w szczególności w okresie kampanii wyborczej.

Szeroko pojętej problematyki podmiotowych praw wyborczych dotyczyła również napisana przez mnie *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z 29 października 2019 r. (I NSW 103/19)*, opublikowana w „*Studia Iuridica Lublinensia*” 2019 r., Nr 4, Vol 28, s. 165-176. W opracowaniu tym glosowane postanowienie oceniłem pozytywnie w warstwie merytorycznej, ale wskazałem też na poważne zastrzeżenia konstytucyjne związane ze składem Sądu Najwyższego orzekającym w tej sprawie.

W ramach swoich aktywności naukowych w obszarze ochrony wolności i praw jednostki zajmowałem się również problematyką **ochrony wolności i praw niektórych funkcjonariuszy publicznych i osób wykonujących zawody zaufania publicznego**. Tych zagadnień dotyczyły cztery moje publikacje. W pierwszej z nich - *Nowe podstawy prawne obniżania uposażenia i diety parlamentarzystom w Polsce (wybrane problemy konstytucyjne)*, „*Przegląd Prawa Konstytucyjnego*” 2018 r., nr 5(45), s.147-160 – dokonałem krytycznej oceny dwóch ustaw nowelizujących w 2018 r, dotychczasowe przepisy dotyczące zasad obniżania uposażenia i diety polskim parlamentarzystom. W drugiej publikacji -

Odpowiedzialność dyscyplinarna radców prawnych. Wybrane aspekty konstytucyjne i międzynarodowe, „Radca prawny. Zeszyty naukowe” 2018 r., nr 4(17), s. 25-36 - omówiłem niektóre konstytucyjne i międzynarodowe uwarunkowania i zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych, ze szczególnym uwzględnieniem zasady proporcjonalności. W trzecim artykule - *Kilka uwag na temat konstytucyjnej regulacji apolityczności sędziów w Polsce*, „Prawo i Polityka” 2019, tom 9, s. 23-30 - zająłem się instytucją apolityczności sędziów, rozpatrywaną w kontekście ich konstytucyjnie chronionych uprawnień. W czwartym opracowaniu z tego zakresu - *Wykonywanie mandatu parlamentarnego przez adwokatów i radców prawnych w Polsce. Wybrane zagadnienia ustrojowe*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2020 r., nr 1(53), s. 59-74 - podjąłem z kolei temat praw i obowiązków polskich adwokatów i radców prawnych, którzy sprawują mandat posła lub senatora.

W ramach moich badań nad problematyką **ochrony wolności i praw jednostki w kontekście kryzysowych zjawisk ustrojowych**, przedstawiłem referat *Kryzys konstytucyjny z perspektywy wykonywania zawodu radcy prawnego* na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Aktualne problemy zawodów prawniczych”, UTH Radom, Radom, 11 stycznia 2019 r. W wystąpieniu tym zwracałem uwagę na istotne problemy ustrojowe związane z postępującą destrukcją władzy sądowniczej i wpływu tego procesu na świadczenie pomocy prawnej przez profesjonalnych prawników, w szczególności w zakresie ochrony konstytucyjnych wolności i praw jednostki.

Kolejno opublikowałem anglojęzyczną glosę do Uchwały Połączonych Izb: Cywilnej, Karnej i Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., sygn. BSA I-4110-1/20 (*Gloss on the Resolution of the formation of the combined Civil Chamber, Criminal Chamber, and Labour Law and Social Security Chamber of the Supreme Court of January 23, 2020, Case BSA I-4110-1/20*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2020 r., nr 5(57), s. 541-551. Jest to glosa w pełni aprobująca, gdyż oceniane orzeczenie, jak wskazano w tym opracowaniu, stanowiło odpowiadającą standardom konstytucyjnym i międzynarodowym próbę odpowiedzi na kryzys w obrębie polskiej władzy sądowniczej, skutkującej istotnymi nieprawidłowościami w realizacji konstytucyjnego prawa do sądu.

Wskazanej tematyki dotyczy również mój artykuł *Podstawowe problemy konstytucyjne ochrony wolności i praw gospodarczych w Polsce w czasie pandemii COVID-19*, (w:) *System ochrony praw człowieka w Polsce w czasie wyzwań pandemicznych*, tom 3,

red. J. Jaskiernia, K. Spryszak, Toruń 2022, s. 497-507. Opracowanie to stanowi zmodyfikowaną wersję referatu pod tym samym tytułem przedstawionego podczas XIII. Międzynarodowej Konferencji Naukowej Praw Człowieka „Ochrona praw człowieka w czasie wyzwań pandemicznych”, UJK, Warszawa (online), 26-27 kwietnia 2021 r. Dokonałem tutaj krytycznej oceny polskiej praktyki prawodawczej związanej z wprowadzaniem ograniczeń uprawnień ekonomicznych jednostek z powodu pandemii koronawirusa.

W artykule *Ochrona praw człowieka w XXI w. a ustroj demokracji nieoliberalnej (perspektywa teoretyczno-konstytucyjna). Zarys problematyki*, (w:) *Wyzwania dla powszechnego systemu ochrony praw człowieka u progu trzeciej dekady XXI wieku*, tom I, red. J. Jaskiernia, K. Spryszak, Toruń 2021, s. 104-115, przedstawiłem z kolei teoretyczną analizę zagadnienia ochrony praw podmiotowych w faktycznych ramach ustrojowych tzw. demokracji nieoliberalnej, która w istocie stanowi jeden z przejawów kryzysu konstytucyjnego. Wątki te rozwijałem również w referacie *Ochrona praw człowieka i bezpieczeństwa narodowego w Polsce. Założenia konstytucyjne i podstawowe problemy współczesnej praktyki ustrojowej*, przedstawionego na Międzynarodowej Konferencji Naukowej i Praktycznej „Niepodległość Ukrainy - prawa człowieka i bezpieczeństwo narodowe”, Politechnika Lwowska-Uniwersytet Narodowy, Ukraina, Lwów (online), 21 maja 2021 r.

Ponadto wygłosiłem również referaty i opublikowałem artykuły naukowe dotyczące **innych aspektów** konstytucyjnej i międzynarodowej ochrony wolności i praw jednostki. Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora nauk prawnych razem z Panem dr. hab. Sławomirem Patyrą, prof. UMCS, zaprezentowałem referat panelowy (udział 50%) *The Threat of Terrorism as a Constitutional Ground for the Limitation of Individual Freedoms and Rights in Poland (in view of the judgement of the Polish Constitutional Tribunal in the case K 44/07 – RENEGADE)* na IX. Międzynarodowym Kongresie Prawa Konstytucyjnego (IX. World Congress of Constitutional Law, Oslo, 16-20 June 2014). Referat ten został kolejno w wersji poszerzonej opublikowany (z S. Patyra – udział 50%) pt. *The Threat of Terrorism as a Constitutional Ground for the Limitation of Individual Freedoms and Rights in Poland (in view of the judgement of the Polish Constitutional Tribunal in the case K 44/07 – RENEGADE)*, (w:) *IX World Congress of Constitutional Law (Oslo, 16-20 June 2014). Contributions by Polish Scholars, Studia i Materiały Trybunału Konstytucyjnego Vol. LV*,

Warszawa 2015, s. 137–147. Po uzyskaniu stopnia doktora wygłosiłem z kolei referat *Konstytucyjna regulacja praw człowieka* podczas Ogólnopolskiej Konferencji Praw Człowieka zorganizowanej przez lubelski oddział ELSA „Tezy Równości”, UMCS, Lublin, 9 maja 2019 r.

Wspólnie z Panią dr Katarzyną Mojską (udział po 50%) opublikowałem zaś dwa artykuły: *Water security in Poland. Conceptualization and general constitutional conditions*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2019 r., nr 6(52), s. 415-431 i *Corporate social responsibility and its constitutional context*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2020 r., nr 6(58), s. 247-259. W pierwszym z nich dokonałem w swojej części opracowania analizy teoretycznych i polskich podstaw konstytucyjnych obligujących władze publiczne do zapewnienia bezpieczeństwa dostępu do wody. W drugim opracowaniu zająłem się z kolei ustaleniem podstaw konstytucyjnych odpowiedzialności społecznej przedsiębiorców.

Należy również wskazać, że w omawianym obszarze mieści się mój opublikowany artykuł *Obowiązki państwa w zakresie przeciwdziałania przestępstwu znęcania się w świetle podstawowych założeń teorii praw człowieka, polskich regulacji konstytucyjnych i standardów międzynarodowych. Zarys problematyki*, (w:) *Znęcanie się*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2020, s. 35-48. Opracowanie to stanowi zmodyfikowana wersję referatu plenarnego *Obowiązki państwa w zakresie przeciwdziałania przestępstwu znęcania się w świetle standardów konstytucyjnych i międzynarodowych* zaprezentowanego podczas Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej XI. Lubelskie Seminarium Karnistyczne „Przestępstwo znęcania”, UMCS, Lublin, 9 grudnia 2019 r. Wspólnie z Panem dr. Pawłem Sadowskim (udział 50%) przedstawiłem ponadto referat plenarny *Possibility of granting legal capacity to elements of the ecosystem - Polish constitutional conditions*” podczas międzynarodowej konferencji naukowej dotyczącej współczesnych zagadnień z zakresu podmiotowości prawnej - International Scientific Conference “Current issues of the concept of legal capacity”, 4th Polish-Hungarian Legal Studies Conference, UMCS, Lublin, 27 kwietnia 2023. Zagadnień z zakresu konstytucyjnej ochrony wolności i praw jednostki będzie ponadto dotyczył referat plenarny *Prawo do sądu konstytucyjnego*, który przedstawię w trakcie Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej - IV. Radomskich Spotkań Prawników, Teoria – Dydaktyka – Praktyka, „Prawo do sądu w dobie kryzysu praworządności”, Uniwersytet Radomski, Radom, 20 października 2023 r.

5.3. Decentralizacja władzy publicznej

Kolejny obszar mojej aktywności naukowej obejmuje zagadnienia dotyczące niektórych aspektów zasady decentralizacji władzy publicznej. Efektem tych badań były zarówno referaty, jak też artykuły. W referacie *Konstytucyjne uwarunkowania decentralizacji polityki zagranicznej Polski*, przedstawionym na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej XI. Seminarium Badaczy Prawa Konstytucyjnego „Centralizacja a decentralizacja administracji publicznej – 25 lat odnowionego samorządu terytorialnego”, UW, Obory k. Konstancina-Jeziorny, 15–17 kwietnia 2015 r., zająłem się tematyką „dyplomacji samorządowej” i jej konstytucyjnymi podstawami. W referacie *Samorzady prawnicze a prawo do pomocy prawnej w Polsce. Aspekty teoretyczne i normatywne* (Ogólnopolska Konferencja Naukowa XVIII. Seminarium Badaczy Prawa Konstytucyjnego, PAN, Jurata, 26–28 września 2018 r.), poruszyłem z kolei zagadnienie relacji pomiędzy niezależnością samorządów zrzeszających prawników świadczących pomoc prawną a ochroną praw podmiotowych. W wystąpieniu *Modele normatywne samorządów zawodów zaufania publicznego w Polsce* na sesji plenarnej Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Zawody zaufania publicznego jako istotny element struktury państwa”, UAM, Poznań, 16 listopada 2022 r., przedstawiłem zaś różnice pomiędzy konstytucyjnymi podstawami normatywnymi różnych samorządów zrzeszających osoby wykonujące zawody zaufania publicznego. Zagadnienia decentralizacji władzy publicznej, tym razem w kontekście konstytucyjnych podstaw polskiego systemu edukacyjnego, stanowiły ponadto temat mojego referatu *Od centralizmu do podmiotowości. Model prawny systemu edukacyjnego III Rzeczypospolitej*, przedstawionego w ramach konferencji krajowej „Zasada pomocniczości w systemie oświaty”, Lublin, 4 czerwca 2020 r.

Efektem moich studiów w tym obszarze są też trzy opracowania naukowe mojego autorstwa i jeden artykuł współautorski. W publikacji *Wybrane konstytucyjne aspekty funkcjonowania samorządu sędziowskiego w Polsce*, (w:) *Samorząd a prawo do sądu*, red. J. Sobczak, Lublin 2016, s. 113-123, dokonałem analizy norm polskiej ustawy zasadniczej, które pozwalają zrekonstruować podstawę ustrojową samorządności sędziowskiej. W opracowaniu *Kilka uwag o konstytucyjnym prawie zrzeszania się jednostek samorządu terytorialnego w Polsce*, (w:) *Samorzady w procesie decentralizacji władzy publicznej*, red. M. Chrzanowski, J. Sobczak, Lublin 2017, s.45-54, podjąłem z kolei temat interpretacji doktrynalnej art. 172 polskiej Konstytucji z 1997 r. W artykule *Zarys międzynarodowych*

regulacji prawnych dotyczących samorządów zawodowych prawników świadczących pomoc prawną, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2019 r., nr 2(48), s. 15-26, skupiłem się na analizie regulacji normatywnych kształtujących „prawo do samorządów prawniczych” w systemie uniwersalnym Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz w europejskich systemach Rady Europy i Unii Europejskiej. W artykule *Normative model of supervision over the activities of communes in Poland*, Lex Localis 2020, vol. 18, No. 4, s. 791-805, napisanym wspólnie z Panem dr. Pawłem Sadowskim (przy równym współdziałaniu), przedstawiliśmy zaś w wątki dotyczące konstytucyjnych i ustawowych podstaw prawnych nadzoru nad gminami w Polsce. Zostały one pierwotnie przez nas zaprezentowane (również przy równym współdziałaniu) podczas międzynarodowej konferencji naukowej - International Scientific Conference - Lex localis - Journal of Local Self-Government Annual Conference, Institute for Local Self-Government Maribor (Slovenia) & Maria Curie-Skłodowska University (Poland), 15-16 października 2020 r.

5.4. Teoria konstytucji

Ważny obszar moich zainteresowań badawczych stanowią zagadnienia teorii konstytucji. Ten specyficzny obszar nauki prawa konstytucyjnego pozwolił mi na odejście w moich niektórych badaniach od *stricte* dogmatycznej analizy obowiązujących w Polsce regulacji konstytucyjnych i spojrzenie na zagadnienia ustrojowe „z dystansu”. Pozwoliło to tym samym zająć się problematyką modelowych wymogów dotyczących wykładni konstytucji, a także nad kontekstem funkcjonalnym i celowościowym samej konstytucji, jej poszczególnych norm i mechanizmów gwarancyjnych. Należy zauważyć, że między innymi te kwestie były tematem dyskusji po moim referacie *Czym jest teoria konstytucji? Wprowadzenie do dyskusji*, przedstawionym na Zebraniu Katedry Filozofii Prawa i Nauki o Państwie Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa (online), 14 czerwca 2022 r.

Wstępne badania nad szczegółowymi zagadnieniami z zakresu teorii konstytucji podjąłem jednak jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych. Ich pierwszym efektem był mój artykuł *Kilka uwag o przedmiocie i funkcjach kontroli konstytucyjności prawa w Polsce*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2010 r., Nr 2/3, s. 281-289. W opracowaniu tym, na kanwie jednego z orzeczeń Sądu Najwyższego (sygn. akt III PZP 2/09),

rozważałem problem kognicji polskiego sądu konstytucyjnego w kontekście teoretycznego rozróżnienia obejmującego przepisy prawne i normy prawne, w tym przepisy i normy konstytucji. Po uzyskaniu stopnia doktora zainteresowania badawcze z tego obszaru skutkowały z kolei podjęciem przeze mnie badań nad tematyką **wykładni konstytucji**, w tym również nad tematyką interpretacji konstytucyjnych klauzul generalnych. Dotyczą tego moje dwa artykuły, tj. *Konstytucyjne uwarunkowania przyjaznej wykładni prawa polskiego, europejskiego i międzynarodowego. Zarys problematyki*, (w:) *25 lat transformacji ustrojowej w Polsce i w Europie Środkowo-Wschodniej*, red. E. Gdulewicz, W. Orłowski, S. Patyra, Lublin 2015, s. 377 – 384, a także *Generalne klauzule odsyłające we współczesnym polskim prawie konstytucyjnym. Zarys problematyki*, „Annales UMCS” 2016, Sectio G, Vol. 64, No 2, s. 151-160. To ostatnie opracowanie jest zmodyfikowaną wersją referatu *Klauzule generalne w prawie konstytucyjnym*, wygłoszonego na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Generalne klauzule odsyłające w porządku prawnym - ujęcie systemowo-porównawcze”, UMCS, Lublin, 14 maja 2015 r. Problematyki wykładni konstytucji – w jej różnych aspektach szczegółowych – dotyczyły ponadto moje trzy referaty, tj. *Argumenty aksjologiczne w wykładni postanowień Konstytucji RP* (Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Wykładnia prawa – perspektywa teoretyczna i dogmatyczna”, UMCS, Lublin, 26 października 2015 r.), *Domniemanie konstytucyjności prawa – ujęcie teoretycznoprawne* (Ogólnopolska Konferencja Naukowa XIII. Seminarium Badaczy Prawa Konstytucyjnego „Ślepe ścieżki ewolucji polskiego systemu konstytucyjnego”, Uniwersytet Rzeszowski, Janów Lubelski, 13–15 kwietnia 2016 r.), a także *Kiedy dwa plus dwa to pięć, czyli o przekraczaniu granic wykładni konstytucji państwa demokratycznego* (Ogólnopolska Konferencja Naukowa XX. Seminarium Badaczy Prawa Konstytucyjnego „Granice demokracji”, UW, Pierwszów, 16–18 września 2019 r.).

Perspektywa teoretyczna dotyczyła także moich studiów nad problematyką uwarunkowań obowiązywania, przestrzegania i stosowania oraz zmiany konstytucji, ze szczególnym uwzględnieniem jej **teoretycznych funkcji i gwarancji**, w tym również w okresach kryzysów ustrojowych. Do zagadnień tych odniosłem się w kilku publikacjach. W anglojęzycznym artykule *Economic determinants of constitution*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2022, no 1, vol. 31, s. 125-133, zająłem się zagadnieniem wpływu czynników ekonomicznych na stabilność ustroju konstytucyjnego państwa, ale także kwestią wpływu norm konstytucji na rozwój gospodarki. Artykuł ten stanowi poszerzoną wersję referatu

Ekonomiczne uwarunkowania konstytucji / konstytucyjne uwarunkowania ekonomii zaprezentowanego na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Ewolucje i rewolucje. Przemiany systemów politycznych w XX i XXI wieku”, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów (online), 16 czerwca 2021 r.

Z kolei w publikacji *Analiza kryzysu konstytucyjnego z perspektywy funkcji aksjologicznej konstytucji. Zarys podstawowych zagadnień teoretycznych*, „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej (Journal of the Polish Section of IVR)” 2022, nr 1(30), s. 55-62, dokonałem teoretycznej charakterystyki kryzysu konstytucyjnego z perspektywy systemu wartości konstytucyjnych. Opracowanie to jest następstwem referatu *Wartości konstytucyjne a kryzys konstytucyjny (perspektywa teoretycznokonstytucyjna)* przedstawionego na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej poświęconej Pamięci Profesora Piotra Winczorka „Czyje prawo?”, Uniwersytet Warszawski, Warszawa (online), 20 listopada 2020 r.

Mój artykuł *Durability of Constitutional Change. Functional perspective*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2022, nr 2 (66), s. 87-98, jest z kolei próbą zobrazowania relacji pomiędzy funkcjonalnymi uwarunkowaniami zmian konstytucji i ich przyszłą stabilnością. Publikacja ta stanowi zmodyfikowana wersję referatu *Systemic Conditions for the Permanence of Changes in the Constitution* wygłoszonego podczas Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Zmiana konstytucji”, KUL, Lublin (online), 18 czerwca 2021 r.

Zagadnienia dotyczące funkcji i gwarancji konstytucji poruszałem również w artykule *Mit odpowiedzialności konstytucyjnej*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2022, nr 4(68), s. 41-52, który bazuje na referacie pod tym samym tytułem przedstawionym w ramach Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej XXV. Seminarium Badaczy Prawa Konstytucyjnego „Mity w prawie konstytucyjnym”, US, Szczecin, 20-22 kwietnia 2022 r. Podjąłem tutaj próbę dowiedzenia, że funkcjonujące we współczesnych państwach modele odpowiedzialności konstytucyjnej nie odpowiadają teoretycznym wymogom dotyczącym pożądanej efektywności systemu formalnych gwarancji konstytucji.

Szczegółowe zagadnienia z zakresu teorii konstytucji stanowiły też przedmiot moich innych wystąpień na konferencjach naukowych. Dotyczyły one różnych teoretycznych uwarunkowań zmiany konstytucji (referat *Zmiany w konstytucji*, Ogólnopolska Konferencja

Naukowa ELSA - Lubelskie Warsztaty Prawnicze, UMCS, Lublin 13-14 kwietnia 2016 r.), a także kwestii związanych z teoretyczną charakterystyką kryzysu konstytucyjnego, które kolejno zostały ujęte w monografii z punktu 4. (referat *Rozliczalność kryzysu konstytucyjnego*, Ogólnopolska Konferencja Naukowa XXI. Seminarium Badaczy Prawa Konstytucyjnego „Rozliczalność w polityce: iluzja czy złudzenie?”, UW, Jedlnia Letnisko, 25-27 czerwca 2020 r.). W tym obszarze mieszczą się również zagadnienia omówione przeze mnie w referacie *Kryzys konstytucyjny – podstawowe ustalenia teoretyczne i współczesne doświadczenia ustrojowe Polski*, III. Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Constitutional Reform in Ukraine: Experience of Central and Eastern European Countries”, PL-UN, Ukraina, Lwów (online), 24 czerwca 2021 r.

Najnowszą problematyką z zakresu teorii konstytucji i przedmiotem moich (wciąż wstępnych) badań są z kolei zagadnienia związane z możliwością wykorzystania teorii gier w badaniach konstytucji i jej norm. Problematyka ta stanowiła zasadniczy przedmiot zrealizowanego przeze mnie grantu w ramach programu Narodowego Centrum Nauki Miniatura 4 (projekt *Gry konstytucyjne. Ocena przydatności teorii gier do analizy procesu tworzenia i stosowania konstytucji*). W ramach tego grantu odbyłem zagraniczny wyjazd konsultacyjny na Wydział Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lowańskiego w Belgii, gdzie miałem okazję omówić te zagadnienia z pracownikami naukowymi Centrum Teorii Prawa i Prawoznawstwa Empirycznego. Łączą oni klasyczne (prawnicze) spojrzenie na tworzenie i stosowanie prawa z metodami i teoriami innych nauk, wdrażając przy tym między innymi metody takie jak statystyka, teoria gier i automatyczna analiza treści. Po potwierdzeniu generalnej zasadności kontynuowania założonych badań zająłem się kolejno powiązаныmi z badaniami grantowymi zagadnieniami, tj. racjonalnością ustrojową i konstytucyjną. Wstępnym efektem tych aktywności naukowych jest mój referat plenarny *Problem kontroli sądownoadministracyjnej aktów urzędowych Prezydenta RP w zakresie powoływania sędziów*, wygłoszony na Międzynarodowej Konferencji Naukowej XI. Zjazd Prawników Administratywistów „Konstytucyjne podstawy i uwarunkowania sądownictwa administracyjnego”, UMCS, Lublin, 11 maja 2023 r. Tytułowy problem analizowałem w swoim wystąpieniu głównie z uwzględnieniem założenia dotyczącego racjonalności ustrojowej i konstytucyjnej. Wygłoszony referat w wersji poszerzonej został też przyjęty do druku *Problem kontroli sądownoadministracyjnej aktów urzędowych Prezydenta*

Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących powoływania sędziów, „Prawo i Polityka” 2023, tom XI.

Teoretyczna problematyka racjonalności ustrojowej i konstytucyjnej – w powiązaniu z analizą uwzględniająca zastosowanie teorii gier do badań konstytucyjnych - ma ponadto stanowić przedmiot mojego wystąpienia *Racjonalność ustrojowa w relacjach państwo-obywatel*. Wystąpienie to zostało zaakceptowane przez organizatorów (Uniwersytet Rzeszowski) Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej XXVIII. Seminarium Badaczy Prawa Konstytucyjnego „Obywatel – podmiot czy przedmiot w systemie konstytucyjnym”, Ulanów, 24-26 października 2023 r.

5.5. Pozostałe publikacje i wystąpienia na konferencjach naukowych

Poza wskazanymi zasadniczymi obszarami tematycznymi moich zainteresowań badawczych pozostają pozostałe moje publikacje i wystąpienia na konferencjach naukowych. Po pierwsze, jestem autorem dwóch opracowań dotyczących ustroju Albanii, tj. *Zasada podziału władzy w Albanii*, (w:) *Zasady podziału władzy we współczesnych państwach europejskich. Tom II*, red. S. Grabowska, R. Grabowski, Rzeszów 2016, s. 257-267 oraz *Immunitet parlamentarny w Albanii*, (w:) *Immunitet parlamentarny w wybranych państwach europejskich*, red. S. Grabowska, J. Juchniewicz, Rzeszów 2017, s. 14-24. Po drugie, jestem autorem anglojęzycznego artykułu dotyczącego historii sądownictwa w Polsce w XX i XXI w. - *Between independence and political subordination. A brief outline of the constitutional history of the judiciary in Poland in the years 1918-2018*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2018 r., nr 6(46), s. 167-176. Po trzecie, napisałem także sprawozdanie z XI Seminarium Badaczy Prawa Konstytucyjnego (*XI Seminarium Badaczy Prawa Konstytucyjnego. Centralizacja a decentralizacja administracji publicznej – 25 lat odnowionego samorządu terytorialnego. Obory k. Konstancina-Jeziorny, 15–17 kwietnia 2015r. (sprawozdanie)*), „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2015 r., nr 5(27), Toruń 2015, s. 219-224). Po czwarte, przedstawiłem także referat *Regulacja konstytucyjna referendum ogólnokrajowego w Polsce - uwagi de lege lata i de lege ferenda* podczas Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Perspektywy zmian w polskim systemie ustrojowym po 20 latach”, UTH Radom, Radom, 17 listopada 2017 r.

5.6. Inna aktywność naukowa

Moja nieuwzględniona powyżej aktywność naukowa obejmuje także udział w pracach Kolegium Redakcyjnego czasopisma naukowego „Prawo i Polityka”. W dacie złożenia niniejszego wniosku jest to czasopismo punktowane (20 punktów) - zgodnie z Komunikatem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 17 lipca 2023 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych. W pracach kolegium, jako redaktor tematyczny z zakresu prawa, dokonywałem oceny formalnej, wstępnej oceny merytorycznej i korekty złożonych do opublikowania opracowań naukowych dotyczących problematyki konstytucyjnej.

Ponadto pełniłem również funkcję recenzenta piętnastu artykułów złożonych do polskich czasopism naukowych. Sporządziłem dotychczas dwanaście recenzji artykułów złożonych do „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego”, jednego opracowania złożonego do „Przeglądu Europejskiego”, jednego do „Internetowego Przeglądu Prawniczego Towarzystwa Biblioteki Słuchaczy Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego”, a także jednego złożonego do studenckiego czasopisma „Paragraf. Studia z Prawa i Administracji”. Byłem również współredaktorem naukowym recenzowanej monografii *Ochrona bezpieczeństwa państwa i praw jednostki w sytuacjach kryzysowych*, red. K. Bała, M. Chrzanowski, W. Mojski, Lublin 2022. W 2022 r. byłem też redaktorem naukowym nr 5(69) „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego”.

Moja inna działalność naukowa obejmuje także udział w pracach komitetów organizacyjnych i naukowych międzynarodowych i ogólnopolskich konferencji naukowych. Pełniłem też funkcję moderatora i brałem udział w dyskusji podczas sesji plenarnych i panelowych w ramach konferencji międzynarodowych i ogólnopolskich (szczegółowe dane w *Wykazie osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny*).

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

W okresie od 1 października 2006 r., tj. od dnia zatrudnienia mnie w Katedrze Prawa Konstytucyjnego UMCS na stanowisku asystenta, do dnia złożenia wniosku o

przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, prowadziłem lub nadal prowadzę zajęcia **dydaktyczne** w formie ćwiczeń, wykładów oraz konwersatoriów z zakresu przedmiotów podstawowych, kierunkowych i monograficznych dla studentów różnych kierunków studiów na Wydziale Prawa i Administracji UMCS (od 1 października 2016 r. jako adiunkt). W tym okresie przeprowadziłem następujące zajęcia dydaktyczne na kierunkach: 1. prawo (stacjonarne, niestacjonarne, wieczorowe): - *Prawo konstytucyjne* (przedmiot podstawowy – ćwiczenia); - *Prawo parlamentarne* (przedmiot kierunkowy - wykład, ćwiczenia); - *Prawo wyborcze i referendalne* (przedmiot kierunkowy – wykład); 2. administracja, prawno-administracyjne (I i II stopnia, studia stacjonarne i niestacjonarne): - *Konstytucyjny system organów państwa* (przedmiot podstawowy – ćwiczenia); - *Zasady ustroju politycznego państwa* (przedmiot podstawowy – ćwiczenia); - *Ustroje państw współczesnych* (przedmiot kierunkowy – ćwiczenia); - *Ustroje państw Unii Europejskiej* (przedmiot kierunkowy – ćwiczenia); 3. bezpieczeństwo wewnętrzne (I i II stopnia, studia stacjonarne i niestacjonarne): - *Konstytucyjny system organów państwa* (przedmiot podstawowy – ćwiczenia); - *Bezpieczeństwo wewnętrzne a konstytucyjna ochrona praw jednostki* (przedmiot kierunkowy – ćwiczenia); 4. prawno-biznesowy (I stopnia, studia stacjonarne): - *Spółeczna gospodarka rynkowa w modelach konstytucyjnych* (przedmiot kierunkowy – wykład); - *Konstytucyjne prawa i wolności gospodarcze* (przedmiot monograficzny – wykład); 5. prawno-menedżerski (II stopnia, studia stacjonarne): - *Zasady ustroju gospodarczego Polski* (przedmiot monograficzny – wykład); 6. studenci zagraniczni programu Erasmus: – *Freedom of Expression in the Constitutional Tribunal of the Republic of Poland and European Court of Human Rights Jurisprudence* (przedmiot monograficzny - konwersatorium w języku angielskim). Od 2015 r. prowadzę również zajęcia dydaktyczne w formie seminariów licencjackich i magisterskich na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunkach: administracja I i II stopnia, bezpieczeństwo wewnętrzne I i II stopnia, kryminologia II stopnia, prawno-biznesowy I stopnia, prawno-menedżerski II stopnia. Byłem promotorem 58 prac dyplomowych (licencjackich) i 44 prac magisterskich. Pełniłem również funkcję recenzenta 78 prac licencjackich i 41 prac magisterskich. Ponadto byłem członkiem 2 komisji egzaminacyjnych w postępowaniu o nadanie stopnia licencjata. Prowadzone przeze mnie zajęcia dydaktyczne we wszystkich wymienionych formach uzyskiwały wysokie oceny studentów i przełożonych służbowych. Od początku zatrudnienia w charakterze nauczyciela akademickiego wyniki ocen ankietowych studentów mieszczą się w przedziale 5,0 – 6.0., a

wyniki hospitacji moich zajęć dydaktycznych dokonane przez bezpośrednich przełożonych oceniane były jako bardzo dobre.

W ramach obowiązków dydaktycznych pełniłem także funkcję opiekuna kierunku prawo stacjonarne (2009), a także opiekuna praktyk studenckich na kierunkach: administracja i prawno-administracyjny, studia stacjonarne I i II stopnia (2017-2020). Byłem też członkiem Wydziałowego Zespół ds. praktyk studenckich (2019/2020). Jestem ponadto współautorem podręcznika akademickiego *Konstytucyjny system organów państwowych*, red. E. Gdulewicz, Lublin 2009 (aktualizacja 2015) – Rozdział IX. *Władza wykonawcza - Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej* oraz autorem materiałów dydaktycznych do e-learningu z zakresu prawa konstytucyjnego dotyczących ustroju sądów i trybunałów w Polsce (2011).

Prowadziłem ponadto zajęcia dydaktyczne (wykłady i ćwiczenia) na studiach podyplomowych realizowanych na UMCS. W latach 2018, 2020 i 2022 prowadziłem zajęcia z przedmiotu *Współczesne systemy prawne w Europie i na świecie (wybrane państwa)* w ramach studiów podyplomowych *Prawo dla tłumaczy przysięgłych i specjalistycznych*. W 2021 r. prowadziłem z kolei wykład z przedmiotu *Prawa człowieka* na studiach podyplomowych *Pedagogika resocjalizacyjna z socjoterapią osób nieprzystosowanych społecznie*.

Byłem także promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim Pani dr Katarzyny Szarek-Morajko, która w 2017 r. obroniła pracę doktorską pt. „Administracja wyborcza w Polsce” (promotor: Pan dr hab. Wojciech Orłowski, prof. UMCS). Obecnie – od 2021 r. - jestem promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim Pani mgr Pauliny Augustyn, która pod kierunkiem Pana dr. hab. Grzegorza Koksanowicza, prof. UMCS, przygotowuje rozprawę doktorską pod tytułem „Ograniczenia praw człowieka w Polsce w czasie pandemii COVID-19”.

Realizując moje aktywności dydaktyczne współpracowałem i współpracuję również z organizacjami studenckimi. Na Wydziale Prawa i Administracji UMCS dotyczy to w szczególności współpracy z Kołem Naukowym Prawa Parlamentarnego UMCS w zakresie organizacji corocznego (od 2021 r.) Forum Młodych Konstytucjonalistów. Ponadto współpracuję z lubelską grupą lokalną i z zarządem krajowym Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa - ELSA Poland. W ramach tej aktywności wspomagałem studentów

zrzeszonych w ELSA Poland w organizacji konferencji naukowych, a także pomagałem w selekcji tekstów naukowych zgłoszonych do książki *Konstytucyjne wolności i prawa człowieka*, Warszawa 2021, red. A. Fortuna. Od 2021 r. pełnię rolę opiekuna merytorycznego cyklicznych opinii, stanowisk i glos przygotowywanych przez Komitet Prawny ELSA Poland i publikowanych przez Zarząd ELSA Poland. Byłem także autorem kazusu i przewodniczącym sądu konkursowego w II. Lokalnym Moot Court z Prawa Konstytucyjnego zorganizowanym przez Grupę Lokalną Lublin ELSA Poland (Lublin, 27 kwietnia 2022 r.). Byłem ponadto jednym z opiekunów merytorycznych projektu „ELSA z klasą” realizowanego wiosną 2023 r., którego celem było zwiększanie świadomości prawnej i obywatelskiej wśród uczniów lubelskich szkół średnich.

Aktywności dydaktyczne podejmowałem także poza strukturami akademickimi. W latach 2015 i 2016 prowadziłem wykłady dla aplikantów notarialnych Izby Notarialnej w Lublinie z przedmiotu *Prawo o ustroju sądów powszechnych i innych organów ochrony prawnej*, a także z przedmiotu *Prawo konstytucyjne*. Byłem też współprowadzącym szkolenie dla pracowników organów samorządu terytorialnego z zakresu tworzenia aktów prawa miejscowego „Skuteczne tworzenie aktów prawa miejscowego dla organów jednostek samorządu terytorialnego” (Lublin 2015).

Oprócz obowiązków dydaktycznych podejmowałem także aktywności **organizacyjne** w ramach Katedry Prawa Konstytucyjnego UMCS, na Wydziale Prawa i Administracji UMCS, a także w gremiach ogólnouniwersyteckich mojej uczelni. W latach 2012-2020 wykonywałem obowiązki katedralnego koordynatora ds. sylabusów, a od 2020 r. pełnię obowiązki katedralnego przedstawiciela ds. parametryzacji badań. W latach 2006-2020 byłem wielokrotnie członkiem wydziałowej komisji rekrutacyjnej, a w roku akademickim 2017/2018 członkiem wydziałowego zespołu ds. sylabusów. W kadencji 2019-2023 byłem członkiem Rady Instytutu Nauk Prawnych UMCS jako pochodzący z wyboru przedstawiciel pozostałych nauczycieli akademickich. W kadencji 2020-2024 pełnię obowiązki Przewodniczącego Uczelnianej Komisji Wyborczej UMCS na podstawie UCHWAŁY Nr XXIV – 33.26/20 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 29 stycznia 2020 r. Na podstawie UCHWAŁY Nr XXV – 2.4/20 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 25 listopada 2020 r. jestem z kolei członkiem Senackiej Komisji Statutowej UMCS w kadencji 2020-2024. Na podstawie ZARZĄDZENIA Nr 49/2023 Rektora

Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 24 maja 2023 r. pełnię też funkcję Przewodniczącego Zespołu ds. opracowania regulaminu wyborczego UMCS.

Od początku mojej pracy na UMCS podejmuję również aktywności mające na celu **popularyzację** nauki prawa, w tym w szczególności nauki prawa konstytucyjnego. W tym obszarze angażowałem się po pierwsze w popularyzację edukacji prawnej wśród uczniów i dodatkową aktywność wśród studentów. W 2009 r. byłem członkiem jury XI. Okręgowej Olimpiady Wiedzy o Prawie, a także przedstawiałem prelekcje o prawach i wolnościach uczniów szkół (np. w Szkole Podstawowej w Wąwolnicy i w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Słabowidzącej w Lublinie). W 2021 r. byłem z kolei członkiem jury w ogólnopolskim konkursie studenckim „Ja, Obywatel” organizowanym przez organizację pozarządową Fundacja Instytut Kreatorów Przyszłości w Lublinie. Po drugie, w ramach działań popularyzatorskich wspomagałem aktywność zainteresowanych studentów WPiA UMCS w ogólnopolskich konkursach z zakresu prawa konstytucyjnego. Brałem udział w pracach katedralnej komisji konkursowej przygotowującej reprezentantów UMCS do kolejnych edycji Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Prawie Konstytucyjnym organizowanego przez Katedrę Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu w Białymstoku. W 2021 r. sprawowałem też opiekę merytoryczną nad drużyną WPiA UMCS w IV. Edycji Konstytucyjnego Turnieju Sądowego organizowanego przez Stowarzyszenie im. Prof. Zbigniewa Hołdy – drużyna zajęła 3. miejsce w lidze studenckiej. Po trzecie, brałem czynny udział w dyskusjach eksperckich (Debata ekspertów w ramach Warsztatów Naukowych, pt. (Nie)odpowiedzialność władzy, Okręgowa Rada Adwokacka w Lublinie, Stowarzyszenie im. Prof. Zbigniewa Hołdy, Lublin, 19 maja 2022 r., a także Prawa dziecka w XXI w. (teoria, proporcjonalność, źródła) w ramach Tygodnia Praw Dziecka z ELSA Lublin, ELSA Grupa Lokalna Lublin, Lublin, 1 czerwca 2022 r.) oraz w warsztatach praktycznych z zakresu prawa jako prelegent i prowadzący zajęcia (prelekcja w ramach warsztatów dotyczących tworzenia aktów prawa miejscowego – luty 2019 r., Gmina Jastków). Jestem ponadto członkiem Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego, do którego celów statutowych należy m.in. wspieranie rozwoju nauki i dydaktyki prawa konstytucyjnego w Polsce i upowszechnianie wiedzy o polskim konstytucjonalizmie.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

W trakcie mojej pracy na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej otrzymałem następujące **nagrody** Rektora UMCS: 1/ 2010 - Nagroda Rektora Zespołowa -II stopnia - za opracowanie materiałów dydaktycznych dla studentów; 2/ 2010 - Nagroda Rektora Indywidualna – II stopnia - za działalność organizacyjną; 3/ 2015 - Nagroda Rektora Zespołowa – bez stopnia - za działalność organizacyjną; 4/ 2020 - Nagroda Rektora Indywidualna – bez stopnia - za wysokopunktowany artykuł naukowy; 5/ 2020 - Nagroda Rektora Indywidualna – bez stopnia - za wysokopunktowany artykuł naukowy; 6/ 2022 - Nagroda Rektora Indywidualna – bez stopnia - za wysokopunktowany artykuł naukowy; 7/ 2022 - Nagroda Rektora Indywidualna – bez stopnia - za wysokopunktowany artykuł naukowy.

Poza działalnością badawczą i dydaktyczną w obszarze nauk prawnych podejmowałem i podejmuję różne aktywności z zakresu **praktyki prawniczej**. W latach 2005-2008 odbyłem aplikację sądową w okręgu Sądu Okręgowego w Lublinie zakończoną złożeniem egzaminu sędziowskiego na ocenę bardzo dobrą. W 2009 roku zostałem wpisany na listę radców prawnych prowadzoną przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Lublinie (numer wpisu Lb-1446). Od maja do grudnia 2009 roku byłem zatrudniony jako radca prawny w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Departamencie Organizacyjno – Prawnym z zakresem obowiązków obejmującym obsługę prawną Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego. Od grudnia 2012 roku wykonuję zawód radcy prawnego w ramach jednoosobowej kancelarii, która świadczy usługi z zakresu obsługi prawnej organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą, spółek prawa handlowego, a także niepublicznych i publicznych podmiotów leczniczych. W ramach swoich obowiązków pełnomocnika procesowego lub obrońcy wielokrotnie występowałem przed różnymi organami państwowej i samorządowej administracji publicznej, organami prokuratury, a także przed sądami powszechnymi wszystkich instancji, przed Sądem Najwyższym oraz przed wojewódzkimi sądami administracyjnymi i Naczelnym Sądem Administracyjnym.

Od 2009 r. do końca czerwca 2023 roku byłem stałym ekspertem Ośrodka Badań Studiów i Legislacji Krajowej Izby Radców Prawnych. Od 5 lipca 2023 r. jestem jednym z

członków zespołu stałego Ośrodka Badań Studiów i Legislacji Krajowej Izby Radców Prawnych – Zespołu do Spraw Ustroju Państwa i Wymiaru Sprawiedliwości (Zarządzenie Nr 9/XI/2023 Kierownika Ośrodka Badań Studiów i Legislacji Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 5 lipca 2023 r.). Jestem autorem lub współautorem ponad stu opinii prawnych, ekspertyz prawnych, a także raportów dotyczących zagadnień prawnych (*punkt III.5 Wykazu osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny*), przygotowanych na zlecenie instytucji publicznych (w szczególności Senat RP, organy samorządu terytorialnego i organy samorządu zawodowego radców prawnych) i przedsiębiorców (w tym organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą i spółek prawa handlowego). Sporządzone przez mnie opracowania z zakresu prawa, poza zagadnieniami z obszaru prawa konstytucyjnego oraz prawa europejskiego, odnoszą się również do zagadnień prawa administracyjnego, prawa pracy, prawa oświatowego i prawa medycznego, a także do problematyki prawa cywilnego i prawa spółek handlowych.

.....
Wojciech Męjski
.....
(podpis wnioskodawcy)